

PRAVĚK

ÚLOHA 1: *Co rozumíme pod pojmem prehistorie (pravěk)?
Od kterého období mluvíme o historii?*

PŮVOD ŽIVOTA A ČLOVĚKA

Existují tři teorie o původu člověka a života

- **K** _____ – život a lidé byli _____
- **E** _____ – život a lidé se vyvinuli _____ z _____
- **E** _____ t _____ – život byl přinesen z _____, nebo se vyvinul jako následek _____

ÚLOHA 2: Práce ve skupinách – tři skupiny

Jaké důkazy podporující uvedené teorie máme k dispozici? Pokuste se navrhnout co nejvíce možných důkazů.

Kreacionismus	Evoluce	Extra terrestrialismus

Kterou z těchto teorií podporujete? Proč?

Pravěcí lidé

ÚLOHA 3: *Jaké jsou specifické rozlišovací prvky lidského rodu? Čím se lišíme od zvířat?*

Původ člověka

- Planeta Země je přibližně 5000 miliónů let stará.
- První vzdálení **předchůdci člověka** se objevili před 5 milióny let.
- První členové rodu **Homo** se objevili před 3 milióny let.
- **Moderní člověk** je datován do období před 10000 let.

Naši možní předchůdci

ÚLOHA 4: *Prostuduj si následující tabulku a zakresli do mapy místa, kde žili naši předchůdci.*

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název:	Kdy:	Kde:	Dovednosti/nástroje:	Strava:
Australopithecus	Před 3,6-1,5 mil let	Afrika (Etiopie, Tanzánie, Jižní Afrika)	používá dřevo, kameny, ale nevyrábí vlastní nástroje žije částečně na stromech	sběrač , sbírá různé plody a jí maso mřšin zabitých predátory
Homo Habilis člověk zručný	Před 2,5 – 1,5 mil let	Afrika (Olduvajská rokle Tanzánie, Keňa)	první primitivní kamenné nástroje (Olduvajská kultura – první z lidských kultur) staví jednoduché přístřešky k dorozumění používá zvuky	první lovec-sběrač loví malá zvířata, sbírá plody, ovoce, semena
Homo Erectus člověk vzpřímený	Před 1,6mil-200000 lety	Afrika, Asie, Evropa, Indonesie, Čína ČR – Přezletice	kvalitnější nástroje z kostí, kamenů a deva pěstní klín staví přístřešky, chatrče používá oheň na vaření, pro zahřátí, lov, ale neumí rozdělávat oheň spolupracuje ve skupinách komunikuje pomocí zvuků	lovec-sběrač loví velká zvířata, sbírá plody, ovoce, semena
Homo Sapiens Neanderthalensis člověk neandertálský	Před 250000-30000 let	Evropa, Asie ČR – jeskyně Kůlna, Šipka	používá propracované kamenné nástroje, užívá nástroje na výrobu nástrojů umí rozdělávat oheň žije v jeskyních, staví stany, chatky nosí oblečení (zvířecí kůže) primitivní náboženské představy pohřební rituály dorozumívá se primitivní řečí	lovec=sběrač loví velká zvířata
Homo Sapiens moderní člověk Homo Sapiens Sapiens	Před 300000-40000 let Před 160000-10000 let	všechny světadíly nejpozději Amerika před 50-40000 let ČR – Dolní Věstonice, Předmostí u Přerova	dokonalé kamenné nástroje řeč umění: jeskynní malby, sošky, vyřezávání kostí, šperky luk a šípy, vrhač oštěpů náboženství žije v organizovaných skupinách	poslední lovec-sběrač loví velkou zvěř, mamuty, srstnaté nosorožce...

Fáze pravěku a neolitická revoluce

Christian Thonsen navrhl rozdělení na období podle materiálů používaných pro výrobu nástrojů. **Doba Kamenná - Doba bronzová – Doba železná**

Doba kamenná trvala přes tři milióny let. Je proto nutné dobu kamennou rozdělit na kratší časové úseky.

Doba kamenná (asi před 3 mil. let – 10,000 až 2,000 př.n.l. (v závislosti na lokalitě))

Starší doba kamenná (Paleolit)

- Ranný paleolit (před 3 mil – 600000 lety)
Australopithecus, člověk zručný (Homo Habilis), člověk vzpřímený (Homo Erectus)
- Starý paleolit (před 600000 – 300000 lety)
člověk zručný (Homo Habilis), člověk vzpřímený (Homo Erectus)
- Střední paleolit (před 300000 – 40000 lety)
člověk Neandertálský
- Mladší paleolit (před 40000 – 10000 lety)
Homo Sapiens Sapiens – anatomicky moderní člověk
- Pozdní paleolit – v oblastech s pomalejším vývojem

Střední doba kamenná, Mezolit (10000 – 8000/4500 př.n.l.)

pouze v oblastech, kam zemědělství proniklo později.

Změna klimatu, konec poslední doby ledové, změna fauny a flóry, nutná změna životního stylu

Mladší doba kamenná, Neolit (10000 – 3000 př.n.l.)

zemědělství, domestikace zvířat, stálá sídla, vesnice, první města, keramika

Pozdní doba kamenná, Eneolit – v oblastech s pomalejším vývojem

Doba bronzová (3000 – 1500 př.n.l.)

užívání bronzu, společenská stratifikace

dělí se na období starší, střední, mladší a pozdní

Doba železná (1500 př.n.l. - ?)

železné nástroje a zbraně, **první národy**

starší doba železná – **Halštadtská kultura**

mladší doba železná - **Laténská kultura**

Neolitická revoluce

- znamená přechod k zemědělství a stálým sídlům.

Začala v oblasti **Úrodného pŕlměsíce** (úrodná půda, divoké plodiny i zvířata vhodná pro šlechtění/domestikaci)

Asi před 10000 let došlo ke změně podnebí. Skončila poslední doba ledová. S touto změnou byla nutná i změna životního stylu. Velká zvěř, zdroj potravy lovců mamutů, migrovala na sever. V teplejším podnebí byly vhodné podmínky pro přechod k zemědělství.

ÚLOHA 5: Jaký byl dopad přechodu na zemědělství na lidskou společnost?

Níže uvedený výčet změn spjatých s neolitickou revolucí není ve správném pořadí. Pokuste se jej logicky uspořádat. Některé události se mohly odehrávat paralelně.

- První pole, domestikace zvířat
- Kolonizace nových území
- První konflikty, války, fortifikace, hradby
- Zemědělství a chov zvířat produkuje více potravy než lov (lov však zůstal důležitou součástí života)
- Možnost směny zboží - obchod
- První keramika
- Stálá sídla u polí
- Zvyšování počtu obyvatel
- Specializované zemědělské nástroje
- Soběstačné vesnice, zvyšování životní úrovně
- První vesnice, města
- Kočovné kmeny lákají oblasti s vyšší životní úrovní

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	

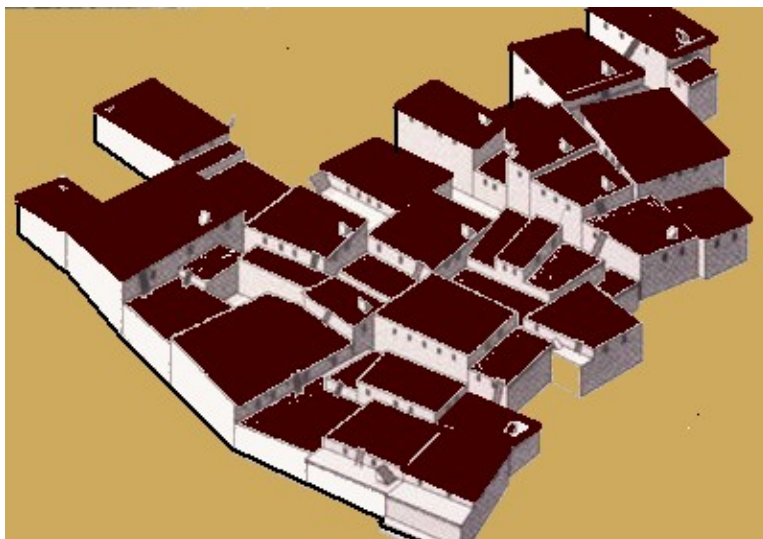
První města

Jericho

asi 8000 př.n.l. největší trvale osídlené místo své doby (rozloha 3ha), kamenné hradby (8 metrů vysoké), uvnitř hradeb kruhové chýše.

Chatal Hüyük

asi 6500 př.n.l. zemědělství, trvalé osídlení, kolem 5000 obyvatel, domy obdélného půdorysu (průměrně 25 metrů čtverečních), domy nalepené na sebe, vstup přes střechnu pomocí žebříků, zdi bez oken slouží jako hradby.

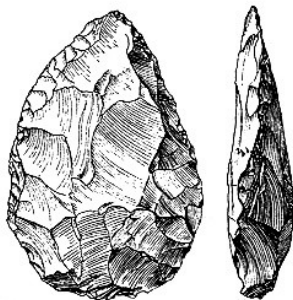
ÚLOHA 6: Přiřaď k sobě odpovídající dvojice

1. Australopithecus	a. První kamenné nástroje
2. Člověk zručný	b. Uměl rozdělat oheň
3. Člověk vzpřímený	c. Jeskynní malby
4. Neandrtálec	d. Pěstní klín
5. Moderní člověk	e. Zavedení zemědělství
6. Jericho	f. Částečně žil ve stromech
7. Neolitická revoluce	g. Jedno z prvních měst

ÚLOHA 7: Přiřaď k obrázkům odpovídající popisky a dobu:

	obrázek	popisek
Starý paleolit		
Střední paleolit		
Mladý paleolit		
Neolit		
Doba bronzová		
Doba železná, Laténská kul.		

1

2

3

6

7

8

Olduvajská kultura	lebka neandtrálce	pěstní klín	jeskynní malby v Altamiře
Věstonická Venuše	Únětická kultura	Velkodům	keltské umělecké kovářství